

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

"مجموعه کتاب‌های راهنمای مداخلات زودرس در اختلالات گفتار و زبان و بلع کودکان"

مداخله‌ی آسیب‌شناسی گفتار و زبان در اختلال بلع کودکان

پدید آورنده:

دکتر نیکتا حاتمی زاده

(پزشک، بورده تخصصی بیماری‌های کودکان، MPH، دانشیار، مرکز تخصصی توانبخشی اعصاب اطفال،
دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران)

شوریده سرشت

(کارشناس گفتار درمانی با تجربه بیش از ۲۰ سال کار با شیرخواران و کودکان دچار اختلالات بلع،
و سایر اختلالات گفتاری)

دکتر مرتضی فرازی

(دکترای تخصصی گفتاردرمانی، استادیار، گروه آموزشی گفتار درمانی،
دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران)

سرشناسه	: حاتمی‌زاده، نیکتا، ۱۳۴۵ -
عنوان و نام پدیدآور	: مداخله‌ی آسیب‌شناس گفتار و زبان در اختلال بلع کودکان/ پدیدآورندگان نیکتا حاتمی‌زاده، شوریده سرشت، مرتضی فرازی؛ (تدوین) مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال. تهران: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، ۱۳۹۵.
مشخصات نشر	: ۷۵ص: جدول.
مشخصات ظاهری	: مجموعه کتاب‌های راهنمای مداخلات زودرس در اختلالات گفتار و زبان و بلع کودکان.
فروست	: ۶۹-۳-۶۴۴۲-۶۰۰-۹۷۸
شابک	: فیپا
وضعیت فهرست‌نویسی	: واژه‌نامه.
یادداشت	: کتاب‌نامه.
یادداشت	: نمایه.
موضوع	: غذا خوردن -- اختلالات در کودکان -- ایران
موضوع	: Eating disorders in children -- Iran
موضوع	: اختلالات تکلم در کودکان -- ایران
موضوع	: Articulation disorders in children -- Iran
شناسه افزوده	: سرشت، شوریده، ۱۳۵۲ -
شناسه افز.	: فرازی، مرتضی، ۱۳۴۴ -
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
شناسه افزوده	: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی. مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال
رده‌بندی کنگره	: ۲۰۱/۹۵ RJ۵۰۶/ع
رده‌بندی دیویی	: ۶۱۸ ۹۲۸۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۹۸۸

مرکز تحقیقات
توانبخشی اعصاب اطفال

دانشگاه علوم پزشکی و توانبخشی

نام کتاب: مداخله‌ی آسیب‌شناس گفتار و زبان در اختلال بلع کودکان
پدیدآورندگان: دکتر نیکتا حاتمی‌زاده - شوریده سرشت - دکتر مرتضی فرازی
ویراستار: نرگس مرادی
شابک: ۶۹-۳-۶۴۴۲-۶۰۰-۹۷۸
شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
چاپ اول: ۱۳۹۶
چاپ: ارشیا
ناشر: دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
نشانی: اوین، بلوار دانشجو، خیابان کودکان، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی
تلفکس: ۲۲۱۸۰۰۸۱

با قدردانی از همکاری

● صفحه‌آرا: گروه گرافیکی ارشیا

همه حقوق نشر برای ناشر محفوظ است؛ هرگونه استفاده از متن به هر صورتی در قالب کتابچه، جزوه، تهیه CD آموزشی، تهیه نرم‌افزار، استخراج آزمون، ترجمه به دیگر زبان‌ها و استفاده از مطالب کتاب، اشکال، تصاویر و... بدون اجازه کتبی از ناشر غیر قانونی است.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۵	پیش‌گفتار
۷	مقدمه وزارت بهداشت
۹	مقدمه
۹	تعاریف
۱۰	شیوع
۱۰	سبب‌شناسی
۱۴	انواع اختلالات بلع
۱۵	تشدید‌کننده‌ها و محرک‌های روز اختلال بلع
۱۵	پی‌آمدهای اختلال بلع
۱۵	علائم بالینی
۱۶	رویکرد تیمی در مشکل بلع
۲۱	ارزیابی و تشخیص
۳۰	مداخلات توانبخشی
۵۰	پایش و ارزیابی دوره‌ای
۵۰	مقیاس‌های سنجش اختلال بلع و پی‌آمدهای آن
۵۷	مستندسازی
۵۸	معیارهای ترخیص بیمار
۶۱	واژه‌یاب
۶۳	واژه‌نامه
۶۷	منابع
۷۳	الگوریتم‌ها

پیش‌گفتار

اختلال ارتباط، زبان و گفتار در دوران اولیه رشد، پیامدهای منفی زیادی در زندگی فرد به بار خواهد آورد. ماه‌های اول زندگی کودک، دوران بحرانی زبان‌آموزی به حساب می‌آید که در هیچ زمان دیگری، کسب زبان به آن سرعت میسر نمی‌باشد. به تدریج با عبور از این دوره‌ی حساس تکامل گفتار و زبان، از تأثیر مثبت تحریکات محیطی بر رشد و تکامل گفتار و زبان کاسته می‌شود. امروزه یکی از چالش‌های مهم بهداشتی پیش روی جوامع، ارتقاء سلامت کودکان دارای اختلالات گفتار و زبان در دنیایی است که موفقیت‌های فردی و اجتماعی در آن عمدتاً بر پایه مهارت‌های ارتباطی قرار دارد.

شناسایی زود هنگام کودکان در معرض خطر اختلالات تکاملی گفتار و زبان و یا کودکانی که در مراحل ابتدای تاخیر تکاملی خود قرار دارند، و فراهم نمودن خدمات مداخله به هنگام و پیشگیری ثانویه از عوارض و عواقب ناشی از این اختلالات و محدود کردن پیامدهای منفی ناشی از آنها، امری بسیار مهم و ضروری می‌باشد.

علی‌رغم اهمیت تشخیص و مداخله به موقع برای اختلالات زبانی - کلامی کودکان، متأسفانه این اختلالات در بسیاری از نقاط دنیا به ویژه در کشور ما ایران، غالباً در سنین حساس و اولیه‌ی زبان‌آموزی، تشخیص داده نشد یا برای درمان و توانبخشی ارجاع به موقع داده نمی‌شوند. از سوی دیگر به نظر می‌رسد که بسیاری از متخصصان مربوطه نیز به اندازه‌ی کافی با تکنیک‌ها و روش‌های مداخله زودرس (زیر ۲ سال) رای اختلالات گفتار و زبان آشنایی ندارند و لذا خدمات مناسب و مؤثر به مراجعان ارائه داده نمی‌شود.

مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال با همکاری گروه آموزشی گفتار‌درمانی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، در پاسخ به سفارش و با حمایت مالی دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس معاونت سلامت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با هدف فائق آمدن بر بخشی از کاستی‌هایی که در حال حاضر موجب تأخیر در ارائه مداخلات به هنگام، مناسب و مؤثر به کودکان نیازمند مداخلات گفتار و زبان می‌شود؛ یعنی فقدان دستورالعمل‌های علمی، مدون و مبتنی بر شواهد و تجربیات متخصصان ذیربط برای

تشخیص و مداخله‌ی زودرس در اختلالات گفتار و زبان کودکان، در سال‌های ۹۲ تا ۹۴ مبادرت به اجرای طرحی با هدف تدوین دستورالعمل‌ها (پروتکل‌ها)ی مدون مداخلات زودرس برای اختلالات تکامل گفتار و زبان کودکان به تفکیک ۷ دسته اختلال مرتبط (اختلالات پیش زبانی، اختلالات زبانی، اختلال صدا، آسیب شنوایی، اختلال بلع، ناروانی گفتار و گفتارفلجی) در کودکان ایرانی، نمود. کتاب حاضر، حاصل این تلاش دو ساله است که در درجه‌ی اول بر اساس منابع علمی روز دنیا و در درجه‌ی دوم بر اساس تجربه و اجماع متخصصان ذی‌بط در مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال و گروه آموزشی گفتاردرمانی تدوین شده است. امید است با قرار دادن این کتاب (حاوی پروتکل‌های تشخیص و مداخله‌ی زودرس) در اختیار دانشجویان و دانش‌آموختگان رشته‌ی گفتاردرمانی، به خصوص آن دسته ارادی که در اقصی نقاط کشور با نظام تشخیص و مداخلات زودرس تکاملی معاونت محترم سلامت و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی همکاری دارند، گامی هرچند کوچک در راستای ارتقاء سلامت کودکان این مرز و بوم برداشته باشیم.

دکتر روشنگر وامقی

مجری طرح / رئیس مرکز تحقیقات توانبخشی اعصاب اطفال